

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 104

číslo: 11

17. března 2024

Cena: 12 Kč

Letošní setkání k 174. výročí T. G. Masaryka v parlamentu

V pondělí 4. března 2024 se v budově Sněmovny konalo tradiční setkání při příležitosti 174. výročí narození T. G. Masaryka. Připravila je v rámci projektu „Naše a evropská společnost“ Církev československá husitská pod záštitou 1. místopředsedkyně Poslanecké sněmovny PČR paní Věry Kovářové, která oslovila v úvodní části všechny přítomné. Poté následoval proslov bratra patriarchy Tomáše Butty a byl přečten text pozdravu bratra biskupa Davida Tonzara.

U příležitosti letošního významného výročí zazněly dvě přednášky. První na téma „T. G. Masaryk a národní obrození v českých dějinách“ přednesl prof. Jaroslav Pánek, vedoucí vědecký pracovník Historického ústavu Akademie věd ČR a ředitel Českého historického ústavu v Římě. Druhou s názvem „T. G. Masaryk a česká katolická moderna“ doc. Marek Šmíd, působící na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v Historickém ústavu Filozofické fakulty jako docent pro obor české dějiny a na katedře církevních dějin a literární historie Katolické teologické fakulty UK. Přednášky budou zpracovány do sborníku, který bude vydán na podzim 2024.

Program doprovodil vystoupením pěvecký sbor Gymnázia Jana Keplera v Praze Vocalissimo pod vedením sbormistra Romana Michálka.

Akce se konala za účasti zástupců církví, akademické obce, mnoha spolků a široké veřejnosti. Více než 170 přítomných ve zcela zaplněném sále Státních aktů vyjádřilo svou účastí osobní vztah k masarykovským hodnotám a přispěli tím i k oživení kulturní paměti našeho národa a k posílení a uvědomění si hodnotového systému naší společnosti – demokratických, etických a duchovních hodnot a principů. V závěru bratr patriarcha předal hostům pamětní medaili Bedřicha Smetany vydanou k probíhajícímu Roku české hudby. Setkání bylo zakončeno modlitbou a požehnáním bratra patriarchy.

Program moderoval přednosta kulturního odboru Oldřich Nováček.

redakce

T. G. Masaryk: Literatura a český boj

Náš první prezident se především věnoval politice, vedle ní hned literatuře. Svědčí o tom i název jedné jeho knihy „Mezi literaturou a politikou“. Řada jeho článků a kritik je velice erudovaných s hlubokou znalostí literatury a umění. S velkou razancí stál za svým názorem a přes literaturu a umění ve svých statích – např. článek „O realismu v nás“ – bojuje jak „o změnu celkové orientace českého myšlení, o jeho emancipaci od vzdělanosti německé“, tak svůj český boj promítá i do oblasti literatury a estetiky vůbec. – red

Nevěřím tomu ustavičnému žalování na naši národní neoriginálnost, na zhoubný vliv Západu...

Fakt, že máme Smetanu, fakt, že máme hudbu svou a docela českou, vždy mně byl důkazem, že „evropskou“ vzdělaností neztratili jsme svého podstatně nic. (A jak byl Smetana vzdělaný v hudbě neslovanské!) Že někteří praslovanští ideologové nevidí v nás nic samostatného, je jen důkaz, že jsou slepi...

Březen - měsíc čtenářů

- jak a proč čteme stále méně a méně

Mnozí se jistě zarazí, proč právě měsíc březen je měsícem knihy a jaké byly důvody jeho vzniku.

Tradí se, že měsíc knihy vznikl v roce 1954 na základě domluvy ministerstva kultury se Svazem československých spisovatelů a Československým svazem mládeže, k nimž se připojila nakladatelství a knižní obchod. Ovšem tradice je dřívější a sahá do doby první republiky.

Zdá se nám dnes, že knižní produkce je malá, že knihy vychází v malém nákladu? Stejně tomu bylo v první polovině dvacátého století, kdy nakladatelé mluví o krizi české knihy, o krizi v odbytí. Tehdejší průměrný náklad činil u románů asi dva tisíce výtisků. Tehdejší významný český nakladatel František Laichter píše o krizi české knihy způsobené tím, že „kniha je příliš drahá, drobnou inteligenci nahradila 'poválečná pakultura', kterou kniha nezajímá a peníze utrácí za požitky (módu, lahůdky, alkohol). Nepominutelný je vpád nakladatelství vydávajících brak.“ Na popud Klubu moderních nakla-

datelů Kmen uspořádal Svaz knihkupců a nakladatelů Československé republiky 20. – 27. března 1927 Týden české knihy. Také v Topičově domě na Národní třídě byla uspořádána výstava knih českých autorů. Mimoto se konal v Praze sjezd Svazu knihkupců a nakladatelů Československé republiky. Některé prameny uvádí, že Týden české knihy se konal již pravidelně, což se nám nepodařilo ověřit.

Vraťme se k známějšímu počátku vzniku svátku knih – „Březen - měsíc knihy“. V některých zemích „socialistického tábora“, zejména v Sovětském svazu již existoval „měsíc knihy“, a tak se českoslovenští soudruzi usnesli následovat příkladu. Jasný je ideologický motiv a v dobovém tisku je vysvětlen význam, aby „kniha pronikla do všech končin vlasti, stala se potřebou denního života všech občanů, zvláště mládeže, a plnila tak v širší míře své ideově výchovné poslání.“ Nesmělo chybět vysvětlení, že účelem organizování

Dokončení na str. 3

Půst

Postní doba je zvláštním časem v církevním roce, kdy se člověk může pokusit udělat něco k proměně a obnově svého života. V této době se před námi otevírají některé možnosti, nad kterými jindy snad ani nepřemýšlíme. Třeba se můžeme pokusit obnovit autentické vztahy, s Bohem, s druhými i se sebou samými a pokud je to

potřeba, vrátit se k tomu, co činí život křesťana opravdu křesťanským. V postní době se život křesťana opírá o tři staré dobré pilíře: modlitbu, půst a almužnu.

Modlitba - jistě znáte mnoho definic a myšlenek kroužících kolem tématu modlitba. Já vám mohu nabídnout jednu myšlenku od Jana z Kronštadu: „Modlitba je dýcháním duše, naší duchovní potravou a nápojem“. Půst - pokud na čas odložím alespoň některé zbytečné věci, poznám na jedné straně, na čem jsem závislý a co mne ohrožuje, a na druhé, jak zřeknutí se nejen jídla osvobozuje. Almužna - pochází z řeckého slova „eleemosyne“ = soucit, milosrdenství, slitování. A myslím, že každý z nás má něco nebo někoho, kde může pomoci. Svátý Augustin říkal, že „půst a almužna jsou dvě křídla modlitby, která jí umožňují nabrat na síle a snáze dosáhnout Boha.“

To, co nám postní doba mimo výše řečeného nabízí, je přestat těkat po povrchu věcí a událostí a podívat se dovnitř sebe. Postní čas nemá co do činění s pohrdáním životem a světem, ale v této době opět můžeme získat kritický odstup od toho, co se nám na každém rohu vnucuje a zabývá se v našem vědomí nebo podvědomí. Traduje se o Sokratovi, že se rád procházel po tržišti, a když byl kýmisi zázán, co zde hledá, odpověděl, že vždy rád hledí na to, kolik věcí k životu nepotřebuje. Postní čas nám může pomoci stát se nezávislejšími na věcech, o kterých si myslíme, že se bez nich neobejdeme, a zároveň nám může pomoci v novém pohledu na to, co je skutečně nezbytné.

Nemělo by nám ale jít pouze o naše lidské úsilí, neboť postní doba je časem Boží milosti, kdy člověk naslouchá Božímu slovu a vyladuje svůj život podle něho.

V knize Kazatel čteme, že veškeré věci pod nebem mají svůj čas, a sv. Tereza říkávala: „Když půst, tak půst; když koroptev, tak koroptev!“ Prožijme dobře nám nabídnutý čas, tedy i čas postní. Daniel Majer

Velikonoční bohoslužby v Plzni

Srdčně zveme na velikonoční bohoslužby Církve československé husitské v Plzni:

• Velký pátek 29. 3. od 18 hodin ve sboru Kristova kříže (Mikulášské náměstí 487/11). Bohoslužba bude přenášena Českým rozhlasem, stanicí Vltava.

• Hod Boží velikonoční - Slavnost vzkříšení - 31. 3. od 10 hodin v kostele Krista dobrého Pastýře (Husova 1) Bohoslužby slouží biskup Lukáš Bujna a farář Dalibor Vík. red

Radovan Voříšek

(všemi jmény Radovan Jiří Jan Křtitel Voříšek)

Narozen 22. listopadu 1964 v Brně. Ženatý 36 let s manželkou Annou, se kterou jsme vychovali 4 děti a ty sebe i nás obdařily zatím sedmi vnoučaty. Křesťan, katolík, člen komunity Emmanuel, která se zrodila z proudu charismatické duchovní obnovy. Realizátor kurzů Alfa. Psychoterapeut na poli závislosti a agrezivity s přesahem. Strojní inženýr, pedagog, speciální pedagog - etoped. Lektor všeho možného duchovního i světského. Básník (tvrdí se to o mně) a skaut.

Dialog na cestě

Poznal jsem se s tímto (teď přemýšlím o názvu,... ale proč ne –

hnutím dobrým směrem) před několika málo lety. Díky setkání básníků na Vysočině a tam započatému přátelství s terapeutem – básníkem Tomášem Feifrem. Ten mě do Karlína přitáhnul. To slovo přitáhnul je přesné, protože já nerad do Prahy jezdím. Není to kvůli legrační averzi mezi Pražáky a Brňáky, ale protože má návštěva zde vždy zavání prací, těžkým jednáním, nevyznám se tam a nezaparkuju.

A tak se stalo, že jsem se potkal s Olgou Nytrovou, Jiřím Vaníčkem a spol. Byl skvěle přijat, mohl něco přečíst i povědět příjemnému a vnímavému publiku i se lecčím obohatit.

Z Dialogu na cestě pro mě sálá, tedy z toho, co produkuje, čím slouží – víra, naděje, láska a porozumění. A protože jsem se s tímto dílem setkal na poli poezie, pokusím se držet linie „Báseň – dialog“.

Věřím, že člověk je stvořen Bohem k jeho obrazu. Tedy aby tvořil a proměňoval. Sám na sobě i při pohledu všemi směry, dnes ještě častěji než kdy za celý můj život, můžu sledovat spíš tvorbu vedenou dynamitem.

Proti tomu stojí báseň v různých svých podobách. Báseň krajiny, modlitby, chrámů, obilí... Není zamčená do kdovíjakých „faktů“. Báseň je etalonem svobody. Je naznačená, poodkryvá a nechává posluchače přemýšlet. Nevnučuje, inspiruje, zjemňuje, dává se interpretovat a roubovat. Naslouchá. Tak jako byli obdarovaní lidé pomazávání svatými oleji a milostí Boží na proroky, soudce, kněze a krále, tak si myslím, že jsou pomazávání na básníky, se vším svým posláním. Onu naléhavost a důležitost básně v porozumění mně potvrzují slova Antoina de Saint-Exupéryho: Ale ten, kdo sám nic nevytvořil, může své oči sytit dokonalostí získanou u kupců, ale stejně to bude marné. Znáš taková plemena. Lidé tu už básně nepiší, už neobdělávají půdu.

Váš Radovan Voříšek

Předjaří

Blátem brodit za humna
tráva ještě nemluvná
vítá máti živých Evu
jarními trylky ptačích zpěvů
Zpěvy možná předčasné
chladno se jak zmije plazí
jistě přijdou ještě mrazy
zima jednou pohasne

Dnes večer

Dneska večer můžu vrátit
slovo odtržené od člověka
člověku

prostinkou pohádkou vnoučatům

... už je pozdě

a tak vám přeji, naše kuřátka
spěte krásně, hají
A přeji to všem dětem
i těm, které ještě samy
nedýchají

Desatero

Ta deska má deset krátkých vět
jen deset bodů k přemýšlení
Na nich si život vystavět
a žít je bez prodlení
To je ta cesta rozhodnutí
prošlapaná tisíce roky
do dnes přes proroky

Největší přikázání

Ježíšovo miluj
v deseti podobách
Bez něj zmar
a strach

Ježíšovo miluj
je živá voda v poušti
V ní se každá vina
rozpouští
A ta voda
v prudkém toku
Kristu Pánu
prýští z boku

Radovan Voříšek

Březen

Musíš projít

Až za konec nečasu, za okraj stínů a meze úhoru
Až za propast samoty, za lačnost pústu a břehy záplav
Abys viděl

Zelenou ratolest v zobáčku holubice.

Božena Metyšová

Bohoslužba proti rasismu

Církev Československá husitská se připojila k Mezinárodním dnům proti rasismu a doporučila náboženským obcím zapojit se do modliteb a účastnit se vzpomínkových setkání. **Mezinárodní den proti rasismu je 21. března**, různé aktivity se však konají v průběhu celého roku; vždyť téma rasismu a boje s ním se nemůže omezit na jediný den v roce. Přesto je však dobře si v nejbližší neděli při bohoslužbě tyto mezinárodní dny připomenout. Inspiraci k modlitbám i kázání lze najít na stránkách Mezinárodních dnů proti rasismu, v rubrice „Jak se zapojit“, O mezinárodních dnech proti rasismu (e-cirkev.cz). Antirasistické texty najdeme v Bibli na mnoha místech, od první strany, kde se píše o stvoření člověka k obrazu Božím (Gen 1,27), až skoro po poslední, kde se před trůnem Beránkovým seje nesčíslný zástup lidí ze všech ras, kmenů, národů a jazyků (Zj 7,9). Každý rok mají dny proti rasismu své jedinečné téma. Tím letošním je **lidská důstojnost**. Vhodným biblickým textem je např. Žalm 8,6 o tom, jak Bůh člověka korunuje slávou a důstojností, přičemž jej omezuje jen maličko – že není Bohu na roveň.

Když se řekne rasismus, někteří lidé se naštvou a urazí je už pouhé to slovo, jiní však řeknou: Rasismus je u nás problém a musíme s tím něco dělat. Lidé, kteří patří k menšinám, jsou často rádi, že se tohoto tématu vůbec někdo ujme, ve společnosti, kde mnozí pokládají za neslušné o něm vůbec mluvit.

Proto si myslím, že je vhodné, aby se církev k tématu lidské důstojnosti a rovnosti všech lidí pravidelně vracela. Mezinárodní dny proti rasismu nám k tomu nabízí vhodnou příležitost.

evangelický farář **Mikuláš Vymětal**

Foto: z archivu autora

Z kazatelského plánu

Pátá neděle postní

Dopomoz mi, Bože, k právu, ujmí se mého sporu, dej mi vyváznout před bezbožným pronárodem, před člověkem záłudným a podlým! Tys přece moje záštita, Bože. (Žalm 43,1-2)

První čtení: Jeremjáš 31,31-33

Tužby postní:

2. Abychom Boží království a jeho spravedlnost hledali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom svých hříchů litovali a své bližní nesoudili, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože Vykupiteli, děkujeme ti, že se k nám skláníš a přijímáš naše modlitby. Posiluj nás, abychom přinášeli dobré ovoce víry, lásky a naděje! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Židům 5,5-10

Evangelium: Jan 12,20-33

Verše k obětování: Žalm 143,9-11

Verš k požehnání: Jan 12,26

Modlitba k požehnání

Bože Vykupiteli, nejenže jsi nám dovolil zasednout kolem tvého stolu, ale nadto jsi nás posílil chlebem života a kalichem spásy. Prosíme tě, přiveď všechny lidi k obrácení a následování tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 58, 59, 163, 244, 180, 187

Nad Písmem

Odpověď řeckým poutníkům

J 12,20-36

Krátce před Velikou nocí panuje v Jeruzalémě zvláštní atmosféra. Odevšad přicházejí poutníci na svátky. Hospody, jako vždy, v celém okolí plně obsazené. Ježíš s učedníky se blíží. Mnozí o něm slyšeli a chtěli by se s ním setkat, někteří v něho věří a čekají na požehnání, pomoc, znamení. Velerada zasedá: musíme se ho zbavit, jinak nám sem vletí Řimani a všecko zničí! Nocleh v nedaleké Betanii, tam vzkřísil Lazara – ale teď je zde prorocky pomazán k pohřbu, mluví otevřeně o svém utrpení a smrti, učedníci jsou z toho smutní, zmatení, nejistí. Nazítí přijíždí na oslátku do Jeruzaléma oslavován zástupy, veliká prorocká taškařice, nepřátelé jsou ještě bezmocní.

Do tohoto zmatku přicházejí nějací Řekové, přes Filipa a Ondřeje si chtějí domluvit schůzku s Ježíšem. Jestli to byli proselyt, obřezaní či už pokřtění obrácení, nebo jen bohobojní nekostelní hledající, přesně nevíme. Jaká byla jejich víra, to se i tenkrát dalo těžko posoudit (tak lidí nemůžeme soudit a dělit ani dnes, víru pozná jen On). Ani nevíme, jestli se s nimi Ježíš nakonec setkal. Odpověď, kterou od něj dostávají, je jako obvykle (nejen v Janově evangeliu) vzkazem učedníkům tehdejší i dnešní: „Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka. Jestliže pšeničné zrně nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek.“ (Jan 12,23-24)

Už není čas na povrchní řeči, vyučování. Teď přichází oslavení: a tím Pán myslí ne moc, vítěznou bitvu a královský trůn, ale utrpení vedoucí k smrti. Oběť, jejímž obrazem je dnes pšeničné zrně, za pár dní to bude chléb a víno poslední Večeře. Obětované tělo a krev, která zpečetí novou smlouvu. Tu Bůh zapíše lidem do srdce (Jr 31,33), protože byl obětován ne

beránek z ovcí, ale sám velekněz podle předobrazu Malkisedekova (viz Židům 5,6 a hlavně kap. 7, sr. Genesis 14,17-20).

Jak na to reagovali řečtí poutníci, nevíme. Je tu zašifrováno několik biblických proroctví. Byli vůbec připraveni porozumět tomu, co nemohli dlouho pochopit ani Ježíšovi nejbližší? Nepopletli ten vzkaz hned jeho učedníci, jako tomu bylo později mnohokrát? Jak často církev pokřivila slovo Boží a nebyla připravena svědčit v Duchu a pravdě o naději. Neumíme předat evangelium ani dnešním lidem...

A pořad rozdělujeme: na Židy a Řeky, spravedlivé a hříšníky, pravověrné a kacíře, církevníky a uličníky (neb jsem přišel z ulice).

Další verše představují Ježíše v úzkosti a možná i pochybnostech: „Mám snad říct: Otče, zachraň mě od této hodiny? Vždyť proto jsem přišel“ – jakoby řekl: to je poslání mého života, abych se Otcí daroval. A slova završí modlitbou:

„Otče, oslav své jméno“ – ve vrcholném okamžiku bude za pár dní znít podobně slovy: „ne má vůle, ale tvá vůle se staň“. Toto oslavení Mesiáše se paradoxně, bláznivě děje na potupném kříži. A my dodnes podobně voláme: Buď vůle tvá, v nebi i na zemi, s mým myšlením, vírou, s mými úzkostmi a strachy.

Tak i pro sebe se učím přijímat to slovo: „Kdo lpí na svém životě, ten jej ztratí. Kdo na svém životě v tomto světě nelpí, uchrání jej k životu věčnému.“ (J 12,25 podle Bible 21).

Kdo chceš být Kristovým služebníkem, následuj ho a budeš nablízku Božím tajemstvím skrytým tomuto světu (čti 12,26). A to dnes stačí. Amen.

František Tichý

Otče, ukazuj všem lidem svou vůli pro jejich směřování a život víry.

At' mohou všichni najít cestu ke tvé milosti.

Ježíši, at' mohou ve tvé lásce porozumět tajemství oběti a přijmout ji jako vzor pro svůj život.

Duchu, kéž to vše i my umíme z tvých darů dosvědčovat a osobním příkladem potvrzovat.

Děkujeme za tvůj úžasný plán pro celé stvoření. Amen.

Autocenzura aneb „morální imperativ“ dělníků pera

Původně se měl článek nazývat dle vypůjčeného názvu z knihy Cenzura aneb „Soustružníci lidských duší“. Autorovi těchto řádek však přišlo významnější téma než cenzura jev nazývaný „autocenzura“. Je to vyšší stupeň cenzury vnesené přímo do duše spisovatelů, básníků, umělců a vlastně kohokoli.

V době minulé byl v žertu mezi novináři rozšířen pojem „dělníci pera“ a stejně jako zmíněný název o soustružnických vycházel z parafráze Stalinova výroku o spisovatelích coby „inženýrech lidských duší“. Šlo o snahu v době socialismu, tzv. rovnostářské době, přirovnat duševní práci k práci fyzické. Tuto práci se režim snažil dostat na úroveň pásové výroby včetně výstupní kontroly. Zašlo to tak daleko, že i práce veršotepců se stala předmětem kontroly a regulace. Historici zabývající se cenzurou konstatují: „Veškerá komunikace se děje pod mnohonásobnou sociální regulací, tato regulace přechází v cenzurování postupně, takže určité jednání se může více či méně stávat cenzurou a mít její důsledky v závislosti na historickém i individuálním kontextu.“ Sociální regulace používající cenzuru jako svůj nástroj měla za cíl podávat návody, co a jak psát, neméně důležité bylo, jak dané dílo interpretovat.

K absurdní situaci dochází, když díky zásahům cenzorů se cenzor stává spoluautorem. Vlivem vzájemné komunikace a státní sociální regulace se sice cenzor stává spoluautorem, ale bohužel nastává smutný obrat, že autor je „spolupachatelem“ cenzury. Tento jev obecně nazýváme autocenzurou a záleží na „morálním imperativu“ dotyčného autora, do jaké míry se stává „spolupachatelem“. Bez zábrán konstatujeme, že autor se tím začíná podílet na státní sociální regulaci. Za časů tvrdé totality se tomu říkalo, že jde o „převýchovu občana“. K jaké převýchově má docházet, si za neznámou „x“ dosadíme daný režim a dobu.

Nejcitovanějším příkladem je tzv. Hrabalův kompromis, který byl a je v médiích často popisován. Vše začalo tím, když po roce 1969 šly již vytištěné Hrabalovy knihy „Domáci úkoly“ a „Poupata“ do stoupy. Bohumil Hrabal se ocitl na indexu a sledovala jej StB. Slavný spisovatel stejně jako v padesátých letech opět začal psát do šuplíku. V roce 1975 si Hrabal začal „sypat popel na hlavu“ a v Tvorbě vyšel jeho kající rozhovor. V něm uvádí: „Chci po svém způsobu přispívat k tomu, aby mezi lidmi byly vztahy, jaké mají být mezi socialistickými lidmi. [...] jen bych chtěl, aby všichni moji čtenáři věděli, že to myslím poctivě s nimi a se socialismem. Protože bez něho a mimo něj si nedovedu představit ani dnešek,

ani budoucnost.“ Část rozhovoru byla však vyřčena redakcí a nikoli Hrabalem. Na podzim roku 1976 vyšla opět jeho díla. Hrabal měl také svého hlavního cenzora a tím nebyl nikdo jiný než neblaze proslulý absolvent moskevské Akademie společenských věd Vítězslav Rzounek. Byl tehdy vedoucím katedry české literatury Filozofické fakulty UK, podepsal se na zákazu vydávání knih mnoha spisovatelů a podepsal se i na úpravě Hrabalových nových rukopisů. Výsledkem Hrabalovy spolupráce bylo na jedné straně pálení Hrabalových knih na Kampě pod vedením Ivana Jirouse Magora a na straně druhé vydání dalších Hrabalových děl s Rzounkovou korekcí. Hrabalův přítel Josef Kroutvor citoval Hrabalův názor na to: „Řekl mi, že ty jeho knihy se jednou přiloží k sobě, stisknou se dohromady jako pravá a levá ruka a teprve jejich otištění do sebe vydá skutečnou pravdu sdělení.“

Svoji smutnou epochu se snažil Hrabal slovy své ženy později v románu „Vita nuova“ vysvětlit: „Můj muž, který si usmyslel, že bude spisovatel za každou cenu i za to, že přepisuje, dopisuje knihu, že zradil ty svoje dryácké texty, které předčítal svým přátelům a kteří těmi dryáky byli nadšeni... A pak se dostavovala odplata za to zmalomyslnění mého muže, i mezi svými přáteli přestával mít svůj názor, se vším, co kdo říkal, okamžitě souhlasil dopředu, se vším, jenom ne s tím, co by měl říci on. Báť se říci svůj názor, a když jej řekl, tak vždycky jej nakonec odvolal.“

Lehce by bylo toto komentovat s odstupem času a filosofovat o „morálním imperativu“. Chce to dívat se dál na naše současné činy a možné budoucí. Cenzura byla a bude, jen co nemusí být, je autocenzura. Jen malým příkladem může být rok 2006, kdy rádia odmítala hrát protikomunistickou píseň s textem Lou Fanánka Hagega „Vítejte do zlých časů“. Fanánek tehdy komentoval autocenzuru programového ředitele několika rádií Saši Michalidise: „Je to přesně ten případ autocenzury, kdy to není zakázané, ale pro případné problémy to bude lepší nehrát. Všichni se trochu bojí, že kdyby se to po volbách zase obrátilo, mohli by skončit někde v kotelnách.“

Mirko Raduševič

Z našich setkání

Bud' zdrav, Mistře

aneb o minulém režimu britkým veršem a rockovou hudbou

Poezie a undergroundová rocková hudba. Říkáte si, jak jdou oba žánry dohromady?

Návštěvníci komponovaného satirického večera v divadle Mana při Husově sboru v pražských Vršovicích, konaného v neděli 25. února 2024 při příležitosti výročí 25. února 1948, se přesvědčili, že se obojí může velice dobře doplňovat. Zvláště když jde o přiléhavé verše, vtípné epigramy a aforismy v naší církvi dobře známého (nedávno žel zesnulého) básníka Aloise Volkmana v podání herce a dabéra Jana Szymika a hudbu rockové kapely Svatopluk s písněmi disidenta Svatopluka Karáška, včetně legendární *Say no to the Devil*.

To vše okořeněno úvahou faráře Lukáše Volkmana srovnávající motivy dvou Kristových spolupracovníků, apoštolů zrazujících Ježíše, s úmysly příslušníků Státní bezpečnosti. V prvním biblickém případě osobní prospěch, jenž vyústil v dobrovolné udání, a v druhém pak obyčejný a vlastně do jisté míry omluvitelný strach... Dovedeno do dnešních dnů: „Kdo z nás nezapřel a často nezapřel ve svém životě Krista, ať už slovem, mlčením nebo konkrétními činy?! A přitom ani nestojíme před židovskou veleradou. Aktuální otázkou je, zda také dovedeme litovat svých provinění jako Petr a zda činíme pokání, neboť ono je zdrojem naší touhy po proměně a je zdrojem nových začátků...“

„Ještě horším řešením (než Jidášova sebevražda) se mi

zdá naprosté popírání viny, trvalé lhaní a tváření se, že se vůbec nic nestalo. U nebiblických Jidášů se totiž výčitky svědomí zpravidla nikdy nedostavují...“

Historie se opakuje a není radno na to zapomínat. Některé věci se zkrátka nemění. Tuto mnohokrát ověřenou pravdu připomněl v krátkém pozdravu i historik a ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Ladislav Kudrna, senátor Jiří Růžička a měli ji patrně na mysli tvůrci onoho povedeného komponovaného únorového večera v Maně také při výběru trefného názvu Mráz přichází z Kremle... **red**

Březen - měsíc čtenářů

Dokončení ze str. 1 akce je „pomáhat v šíření vědeckého světového názoru a účinněji propagovat politickou literaturu, zvláště spisy klasiků marxismu-leninismu a Klementa Gottwalda.“

Tak od roku 1955 byl každoročně pořádán „měsíc knihy“, který se po roce 1989 přeměnil na „Březen – měsíc čtenářů“, a to s důvody uváděných za první republiky.

Pamětníci vzpomínají, jak se za socialismu stály fronty na knihy. Dnem, kdy přicházely nové knihy, byl čtvrtek. Lidé od kurpění čekali na bestsellery, až se otevře knihkupectví. Doufali, že budou mít štěstí a dostane se i na ně. Kniha byla „pokladem“ a někteří ji kupovali, přestože ve frontě vystátou knihu třeba ani nepřečetli. Byli hrdí, že ji mohou před návštěvami vystavovat doma v knihovničce. Zajímavostí celého období socialismu je, že nakladatelství Odeon mělo proti jiným výhodu, že smělo vydávat i některá díla západních, především amerických autorů. Pochopitelně, že z těchto děl se staly „podpultovky“. Úroveň překladů byla vysoká, stejně jako náklad, který někdy dosahoval až neuvěřitelných sto tisíc (kniha Kmotr – 200 tisíc výtisků).

Mimo této kvalitní literatury vycházely většinou knihy nevalné úrovně, které plnily z povinnosti regály snad jen státních knihoven. Spisovatelé byli vyzýváni k psaní děl, která by sloužila k výchově národa. Volalo se po jejich odpovědnosti a posílení role pracujících na kulturním dění... Rok 1989 s revolucí ideologickou

a ekonomickou nutně musel zasáhnout i kulturu. Soukromá nakladatelství začala vznikat jako houby po dešti, kdy mnozí bývalí knihkupci nebo milovníci literatury se pustili do podnikání. Krmili hladový trh dřívě zakázanou literaturou, ale rychle se ukázalo, že kniha nebude pro lidi až takovým „pokladem“, jakým byla za socialismu. Jak sami ze zkušenosti víme, kniha prohrála boj s ostatním zbožím a jinými vymoženostmi. Náklady vydávaných knih začaly prudce klesat a stále klesají.

V Praze existuje zajímavý knižní paradox. Opět se tvoří fronta na knihy, a to u Městské knihovny. Návštěvníci sem nechodí jen kvůli půjčení knih, ale také kvůli skulptuře vytvořené z knih nazvané Idiom. Díky informaci šířené na sociálních sítích chodí do vestibulu Městské knihovny turisté z celého světa. Podle zdejších pracovníků sahá fronta někdy až do vedlejší Valentinské ulice. Zájemci jsou ochotni čekat třeba i hodinu v mraze nebo dešti. Knihovny však podle průzkumu Národní knihovny ČR a Ústavu pro českou literaturu AV ČR zaznamenávají trvalý úbytek čtenářů. Průzkum uvádí: „Máme co činit s postupným slábnutím čtenářského výkonu v průběhu let 2007 až 2023. Přibývá nečtenářů a zároveň ubývá čtenářů.“ Opakuje za jiných podmínek stesk prvorepublikového nakladatele F. Laichtera o drahé knize a „pakultuře“, kterou kniha nezajímá. Snad pomůže situaci napravit „Březen - měsíc čtenářů“, který vznikl na obranu knižní kultury. **red**

Pražský klub spisovatelů, Dialog na cestě a Náboženská obec Církev československé husitské v Praze 8 – Karlín

Vás srdečně zvou do kaple ČČSH na pořad:

Setkání s Dr. Ing. Ladislavem HERYÁNEM, Th.D., SDB.,
teologem, římskokatolickým knězem, publicistou, pedagogem,
autorem knih:

- Exotem na této zemi
- Stopařem na této zemi
- Sami na této zemi?
- Exotova abeceda...

V úterý
19. března 2024
od 17 hodin

Moderují:
PhDr. Olga Nytrová
Mgr. et Mgr. Radovana Šatánková, Dis.

Kaple NO ČČSH, Vítkova 13, Praha 8 – Karlín

www.dialognaeste.cz, obcespovatelu.blogspot.com, cesh.cz, ceshpraha.cz

Když kniha sedí, chasid stojí

(Vzpomínky Jiřího Langera z jeho pobytů v polském městečku Belz v době těsně před první světovou válkou)

„Kniha je tu ve velké účtě. Je přímo zbožňována. Nikdo například neusedne na lavici, na jejímž druhém konci leží nějaká kniha. Byla by to pro knihu potupa. Nikdy nenecháváme ležet knihu hlavou dolů nebo dokonce počátkem vespod, nýbrž vždycky počátkem navrch. Upadne-li kniha na zem, zdvihne ji a políbíme. Také když se přestaneme učit, nezapomínáme ji políbit. Pohodit ji nebo položit na ni nějaký předmět je hřích. Přesto jsou téměř všechny knihy roztrhané až běda. To je následek pilného studia. Když jsou knihy už docela rozedrané a nečitelné, odváží je kostelník na hřbitov a tam je zahrabe. Ani nejmenší útržek papíru, který je potíštěn hebrejským písmem, nesmí se válet na zemi, nesmí být pošlapán, musí být pohřben. Neboť každé hebrejské písmenko je jménem Božím. Knihy nenecháváme nikdy otevřené, když se z nich právě neučíme. Jsme-li nuceni na okamžik si někam odskočit a nechceme-li knihu zavřít, abychom se potom nemusili hledat se svým listem, necháme sice knihu otevřenou, ale pokryjeme ji aspoň šátkem. Vidí-li někdo, že se druhý od knihy vzdálil, aniž ji zavřel nebo přikryl, jde a zavře ji sám. Nejdříve se však do ní podívá a několik řádků si v ní přečte. Protože kdyby ji zavřel, aniž do ní nahlédl, oslabil by tímto zavřením knihy sílu paměti onoho druhu, který od otevřené knihy odešel...“ (Z knihy J. Langera „Devět bran“)

Smutná zpráva

Dne 12. února t. r. odešla ke svému Pánu ve věku 93 let sestra duchovní Božena Straková. Byla vdovou po faráři naší církve Miroslavu Strakovi. Jako kazatelka působila v Litomyšli, Jablonci nad Nisou a v Praze - Vršovicích, v důchodu vypomáhala v Praze - Krči a Braníku.

Sestra Boženka byla hluboce věřící, nesmírně pracovitá a obětavá, laskavá, obdivuhodně statečná za totalitního režimu, kdy jí byl odejmut tzv. státní souhlas k vykonávání duchovenské činnosti; byla přímá, otevřená a nekompromisní. Její velká rodina i naše církev se s ní rozloučily 19. 2. ve sboru na Zbraslavi, kde několik let se svou rodinou bydlela, když tam sloužil jako farář její manžel.

Pro sestru kazatelku Boženu jsou výstižná slova z Ježíšova Blahoslavenství: *Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha. Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny a dcerami Božími.* (NO Praha 4 - Krč)

Jana Žižku zpodobnilo 230 výtvarných prací

V Příbyslavi byla uzavřena výtvarná soutěž Ktož jsou boží bojovníci. Soutěž v loňském podzimu pro základní školy obcí s rozšířenou působností Havlíčkův Brod, místní akční skupinu Havlíčkův kraj a MŠ Příbyslav vyhlásilo Město Příbyslav a Základní škola Příbyslav u příležitosti letošního 600. výročí úmrtí Jana Žižky.

„Porota neměla snadnou úlohu, musela projít a zhodnotit 230 prací ze tří okresů - Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou a Jihlava. Některé výtvarky vytvořili jednotlivci, některé kolektivy, takže legendárního vojévůdce a husitské hnutí podle své představy velmi nápaditě zpodobnilo daleko více předškolních dětí a školáků. Někteří použili i málo běžné výtvarné techniky,“ říká koordinátorka přehlídky, učitelka výtvarné výchovy v ZŠ Příbyslav Petra Bártová.

Soutěže se zúčastnily základní školy z Příbyslavi, Brzkova, Dlouhé Vsi, Dobronína, Konečná Havlíčkův Brod, Krucemburku, Vepřové a Věžnice a mateřská škola v Příbyslavi. Slavnostní vernisáž s předáním cen proběhne 21. března ve vestibulu ZŠ Příbyslav. Vydán bude katalog nejlepších prací. *Text a foto: Ivo Havlík*

Výlet do Zhořelce

Náboženská obec naší církve v Liberci pořádá v úterý 26. března 2024 farní výlet do Zhořelce.

Pojedeme vlakem z Liberce v 8.28 hodin s přestupem v Žitavě do Zhořelce. Zde v 9.39 hodin potom tramvaj do zastávky Heiligen Grab. Prohlédneme si Boží hrob, který je zmenšeninou Jeruzaléma, jak to viděl ve středověku cestovatel a pozdější starosta Zhořelce G. Emmerich. Navštívíme chrám sv. Petra a sv. Pavla nad řekou Nisou a prohlédneme si další kostely a budovy v centru města. Zpět tramvaj na nádraží a vlakem v 13.18 přes Žitavu do Liberce či o hodinu později. Zde v 14.57 nebo v 15.57 hodin, celkem 3 km chůze. Jízdné stojí 590 Kč pro 5 osob v rámci EURO-NISA-TICKETU. Ten platí i na místní dopravu. Doporučujeme vzít si s sebou eura na vstup, jídlo, pojištění. Sraz je 26. 3. v 8.10 hodin v hale llibereckého nádraží Zájemci hlase se u br. Lorenovicze na čísle 727 813 277 do 25. 3. 2024. **Vítězslav Lorenovicz**

Omluva

Redakce se omlouvá autorce článku v ČZ č. 8 PhDr. et Mgr. Ingrid Silné, Ph.D. Místo jejího jména bylo pod příspěvkem „Vilém Blažek“ mylně uvedeno jméno Zdeňka Kovalčíka. **redakce**

Malý anděl Iva Pospíšilová

O služebnosti v církvi a životě se dá přemítat z různých úhlů, ale někdy je možná nejlépe povědět příklad. Ten, jenž je předmětem těchto řádků, má jméno Iva Pospíšilová, a uvádíme jej zdaleka nejen proto, že si právě dnes připomíná významné životní jubileum.

Přišla na svět rok po Stalinově smrti, kdy v jejím rodném Brně, stejně jako jinde u nás, neměla už církev tu pozici, co v minulosti. To ovšem ani v čase dívčího dorůstání v 60. letech, přesto se Iva s jakousi samozřejmostí ocitla v kruhu aktivní mládeže kolem faráře Vratislava Štěpánka v hlavním brněnském sboru na Botanické, odkud vedly její kroky rovnou na pražskou bohosloveckou fakultu. Stále v pro ni typické dělné aktivitě, ať už po boku svého milého Pavla při budování diecézního střediska na Lipové v Brně, nebo pak na farářském místě v Uherském Brodě, kam byla ustanovena po kněžském svěcení v roce 1977, a kde slouží dosud.

Bylo by možno na mnohý způsob doložit, jak ani odlehlost slováckého kraje nic neubrala jejímu činorodému vstupování do církevního díla na diecézní i celostátní úrovni, jak se třeba s ráznou rozhodností brala za záchranu zpuštěného sboru v daleké východočeské Libáni, ale to vše by zastínilo druhou, méně viditelnou, ale neméně důležitou stránku její osobnosti, jež spočívá v tiché, pokorné službě maličkým. A není v tom žádný protiklad, neboť ji koná s tímž zápallem, jako cokoli jiného.

Ale dejme raději zaznít básni V království Božím ze sbírky Moře nad hlavou (2022) Jany Wienerové, jiné vzácné služebnice Bohu a lidem. Věnovala ji totiž Ivě Pospíšilové:

*V království Božím se nejvíc nadřou malí andělé:
po ránu čistí koberec a perou ložní prádlo,
prostřou a podávají voňavý čaj, chléb s máslem, modlitbou a prášky.
Vaří, pečou, přinášejí nákup. Smí usnout, když spí velký anděl.
Tomu pomalu, ale vážně pelichají křídla. Už ho neunesou.
Malý anděl podává berle a slova, když spadnou
na sešlapanou podlahu paměti. Vznášejí se jen slova díky
a někdejších básní. Vše ostatní je dostatečně těžké.
V království Božím se nejvíc nadřou malí andělé.*

Marcel Sladkowski

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Odpověď řeckým poutníkům

Pro získání tajenky je třeba vyřešit následující přesmyčky a ze získaných slov vypsát písmenka určená v závorce. Všechna slova (jsou mezi nimi i jména) najdete v textu Jan 12,20-26.

KNÍTUPO (4)

SADABITE (4)

ŠEJŽÍ (2)

NIDOHA (2)

DNOPATU (2)

KÁTSVY (3)

LEGALIA (3)

ŘODNEJ (3)

TISOLAV (5)

ŽUTIKE (4)

(Řešení z minulého čísla: Kristova oběť.)

Jana Krajčířiková

Hledají se dobrovolníci!!

Mluvíš anglicky a/nebo německy, baví tě organizovat zajímavé akce s týmem nadšených lidí? Pak je tahle nabídka pro tebe!

Tvým úkolem bude starat se o účastníky mezinárodní akce Setkání křesťanů 7. - 9. 6. 2024 ve Frankfurtu n. Odru. Pořadatelé hledají mladé spolupracovníky z Polska, Slovenska, Maďarska, České republiky a Německa nebo z jiných zemí. Více informací:

Vlado Kmec: vladimir.kmec@gemeinsam.ekbo.de (můžeš psát česky). **red**

Mezinárodní tábory Agape

Od 19. února do 30. března 2024 jsou přijímány přihlášky do stipendijního programu věnovaného mezinárodním táborem pro dospělé v létě 2024.

Náš stipendijní program nabízí možnost zúčastnit se 4 mezinárodních kempů, kde budete mít možnost s lidmi z různých kultur a prostředí diskutovat o aktuálních problémech. Agape vás dokáže vyvést z vaší komfortní zóny, ale také vytvořit představy o lepším světě, kde je rozmanitost přijímána. Letos jsme přidali nový kurz na začátek tří klasických mezinárodních kurzů.

2. - 5. srpna, Ubuntu Camp: Jsem, protože jsme

6. - 11. srpna, Teologický tábor: Mír a usmíření

12. - 17. srpna, Ultragender Camp: Existují: příběh lásky, naděje a empatie

18. - 23. srpna, Camp Oikonomia: (De)kolonizace

Agape nabízí různé typy stipendií. Abyste se mohli zúčastnit a požádat o stipendium, musíte být starší 18 let. Program poskytuje úplné nebo částečné pokrytí nákladů na pobyt a případně cestovních nákladů. Zejména budou upřednostněny přihlášky lidí, kteří se chtějí zúčastnit všech našich mezinárodních táborů a/nebo také zůstat jako dobrovolníci na pracovním táboře; je také možné žádat o stipendium pouze na jeden nebo dva obory. Přednostně dostanou stipendium žadatelé (při vyplňování žádosti je velmi důležité na tyto body odkazovat): kteří se nikdy nezúčastnili tábora Agape; kteří projeví zájem o navrhované aktivity a jsou motivováni přijít; kteří se hodlají zúčastnit všech tří mezinárodních kempů; kdo může poskytnout dopis o podpoře od organizace nebo skupiny, která je již součástí sítě Agape nebo která si přeje navázat kontakt s naším Centrem; kteří budou sdílet zkušenosti s ostatními, jakmile se vrátí do své komunity. Přihlášku je nutné odeslat nejpozději do 30. března 2024.

hostingcommitte e@agapecentroecumenico.org, tel: (+39) 0121 807514. **red**

Masaryk připomenut v dejvické náboženské obci

V neděli dne 3. března 2024 se v Náboženské obci v Praze 6 – Dejvicích konala již tradiční bohoslužba s připomenutím odkazu T. G. Masaryka, kterou vedl bratr patriarcha Tomáš Butta. Jeho promluva vycházela z knihy Příslovi, 8. kapitoly, kde je moudrost chápána jako potřebný dar pro vládcu a lidskou vládu. Modlitby za představitele státu, za vlast, za rozvoj vzdělání a kultury, za pokoj v srdci a mír mezi lidmi a mezi národy přednesla jáhenka Kateřina Kašparová. Zazněly skladby klasické hudby na koncertní kytaru v podání Jaroslava Nováka a na varhany zahrál Jakub Kubis. Kytarové improvizace na melodie písní Jaroslava Ježka připomenuly dobu první republiky a nechyběla ani píseň „Ach synku, synku“. Následoval průvod na Bachmačské náměstí, kde u sochy T. G. Masaryka byla položena květina a zazněla modlitba bratra patriarchy. Setkání bylo zakončeno zpěvem české hymny. **red**

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117.

